

מעמדו של חצי-האי הסקנדינבי

הן האיטרטגיה הימית — ביתר דיוק, האוקינוסית — של התקופה החדשה, והן תנוחת הכוחות האורייים (וכן ה"רקטיים") הגדולים שבעולם, הופכים את חצי-האי למין שטח-ביניים המונח בין שני ריכוזי-כוח צבאיים-פוליטיים אדירים: המזרחי (מועצת) מזוה, וה"אטלנטי" (אמריקאי-בריטי) — מזוה.

במפה האיטרטגית של העולם לאחר המלחמה, כפי שהיא מסתמנת כיום, להוות גורם המועמד מתחיל חצי-האי הסקנדינבי לניטרליות — כדוגמתה המסרתית של שויצ'ריה, וכנסיונותיהן הבלתי-מוצלחים של ארצות-השפלה בשתי מלחמות-העולם. כי

נכונות הגנתית בנורבגיה

מארצות הדימוקרטיה-האמתית שבאירופה. ומעניין הדבר, כי בכל המפלגות — מלבד הקומוניסטים, אשר ברוב הארצות נוקטים עתה אף הם עמדה חיובית לקיום כוחות מגן — נמצא רוב מחייב, שהיה גדול מאוד הן אצל הסוציאליסטים והן ב"מפלגת-העם הנוצ"רית". נתקבלה ההנחה ש"כל קידמה סוציאליטית והעלאת רמת-החיים לא יהיה בהן ממש, אם לא יעמוד לצדן גם "תשלום-הביטוח" — שכר הנכונות ההגנתית, השומרת על עצמאות הארץ". לעומת 20 מיליון קרונות (מתוך 400—500 של תקציב שנתי כולל), זה תקציב-ההגנה השנתי בנורבגיה לפני המלחמה. מוציאים השנה 300 מיליון לצרכים אלה; אמנם יש להביא בחשבון גם ירידת ערך הקרונה, גם את התיקרותם של רוב סוגי הציוד, גם את הצורך כיום בהשקעות-ייסוד לצבא המתארגן-מחדש, — בכל-זאת היה כאן גידול ממשירב מאוד בתקציב הצבאי. מעתה עוברים הנורבגים הצעירים תקופת-אימונים של 12 חודש — לעומת 84 יום (בכל סוגי-החיל) שלפני המלחמה, כששלהם במדינה (לפחות להלכה) השיטה המילי-צינית-הצרופה; משק-הארץ מקריב, איפוא, גם סכומי-סוף מוגבלים בלבד, אלא גם

אפיינית לגבי המדינות הקטנות, בתכונתה-ל"שמירת-הניטרליות אף בכוח-הנשק" היא נורבגיה (אם כי ארץ זו שאר-כה אל-

פיים קילומטר, אינה נמנית על ה"קטנות" אלא מבחינות מסוימות מאוד). מצבה המדינית והאיטרטגית, וכן צורתה הגיאוגרפית — ארוכה וצרה, בין חוף-ים עצום לבין רכסי-הרים קשיים-מעבר, — שאין דומה לה בעולם כולו, פרט אולי לצ'ילי שבדרום-אמריקה, — נתבלטו במיוחד עם כיבושה הפתאומי ע"י הגרמנים, ב-1940. עתה אין הנורבגים מוכנים לאפשר, ולו גם שלא-במתכין, את הישגותו של אותו נסיון מר, ויבוא הדבר מאיזה צד שיבוא, על כן החלה בארץ, מיד לאחר ששחררה, תכונת-מגן שלא ידעה כמותה מעולם — וגם נוצרה האוירה הציבורית המסייעת לכך.

"מכון-גאלוף" הנורבגי ערך השנה משאל: "האם על נורבגיה להקים מנגנון-הגנה חזק?" 69 אחוז ענו: "כן"; 24 אחוז — "לא"; 7 אחוזים לא היתה להם דעה ברורה בענין זה. הרי כאן תמורה עצומה לעומת הלך-הדרך חות ששרר לפני המלחמה בנורבגיה, אחת

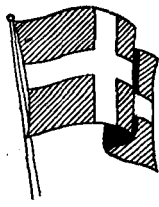
כוחות אדם בשיעור רב הרבה יותר. ולא זו בלבד, אלא שקיימת גם נכונות רבה להתנדבות — כפי שאפשר לראות מנסיון הק"מ, "משמרהבית", חיל-עוזר כמתכונת, "משמרהארץ" הבריטי, אך חשוב פ"כמה בתנאיה של גורבגיה רחבת-הידיים, ההררית והמיוערת. כבר עם הקריאה הראשונה נרשמו מאה אלף מתנדבים — מתוך אוכלוסיה בת 3 מיליון, שפחות ממחציתה גברים. ויש לציין במיוחד שלא רק הכלל, אלא כל פרט מוכן שם לשאת בעול ההתנדבות.

אפייניות כמה מאמרותיו של מיניסטר-ההגנה הסוציאלי-דמוקרטי הצעיר, יאנס האוגה (הוא בעצמו — אחד מאישי תנועת-ההתנגדות בשנות-הכיבוש): "אין עדיין ביכולת ארגון-האומות לשפוך את מרותן על אחת המעצמות הגדולות — והוא אף אינו ערב לבטחונן של האומות הקטנות במצב-ההתנגדות בין מעצמות אדירות. מאידך גיסא, אין הוא מטיל שום התחייבות על האומות החב"

רות במצבים שכאלה"; "גם על גורבגיה להיות מוכנה אף לאפשרות הגרועה ביותר, אם-כי ארצנו שוקדת במלוא כוחה על טיפוח הבנה הדדית בין העמים"; "לנו, ברצועת-הספר שבין המערב והמזרח, מצב איסטרטגי חשוב — הגם שאפשר לומר, כי התפתחות כלי-הזין החדשים, המתגברים כבר כמעט על כל מחקר, עשויה לגרוע מערכו האי-טרטגי של שחננו"; "חלל, החשוף וריק מבחינה הגנתית וצבאית, והנמצא בין מעצמות אדירות — מגביר את חוסר-הבטחון לאותה ארץ עצמה, ועם זה — למצב הבינו-לאומי כולו. הוא מרבה עצבנות וחשש — מכל צד — לגבי "עובדות מוגמרות", ואילו נכונות צבאית פירושה — תוספת בטחון לאומי ובינלאומי."

מגמתה המרכזית בעניני-הבטחון וההגנה של ממשלת-גורבגיה הסוציאליסטית היא אי-פוא: להבטיח את התמיכה המוסרית והפעולה השלמה של העם כולו במנגנון — הסדיר והמתנדב — של כוחות-ההגנה.

"משמר-מפעלים" בשבדיה

עד כמה שבדיה, זו הארץ הגדולה (ארכה — כשל גורבגיה כמעט, אך רחבה הרבה יותר) ודלילת-האוכלוסים באופן יחסי, היא שותפה לתפיסה המקובלת לגבי כל-מלחמה עתידה כמלחמת "הסתננות", פשיטות-צנחנים, פגיעות-פתאום ע"י קבוצות המוסתרות-מראש בארץ-האויב, וכך וכו' — אפר שר לראות מתוך הידיעה כי נוסף על-הרשת הקיימת כבר מאז 1940 של "משמרהארץ" המיליציוני-מתנדב, החלה השנה גם בהקמתן של יחידות "משמר-מפעלים" מיוחדות. הכוונה לרשת מיוחדת של גרעיני-מגן בכל מפעל בעל ערך משקי או טכני, שיוכל לשמור עליו ועל עובדיו מפגיעת אויב, עד בוא העזרה הדרושה — מצד היחידות המקומיות של "משמרהארץ" הכללי, או פלגות-

הצבא הסדיר. אכן, יש בשבדיה, שהגיעה לתפתחות תעשייתית ניכרת, גם מרכז גדול של מכרות-ברזל (בצפון הרחוק), וגם מפעלי פלדה, בניין-מכונות ונשק ניכרים, שמעניינו של האויב יהיה לפגוע בהם או להשתלט עליהם בהקדם. כן נודע ערך רב למפעלי-החשמל המרכזיים, בהם תלויים התעשייתיים של הארץ חסרת-הפחם, וששיתוקם — כמוהו כשיתוק הכלכלה כולה (תחבורת-רכבות וחשמליות — בכלל זה); וחשיבות מיוחדת לרשת-התחבורה והקשר בארץ רחבת-המרחקים.

"משמר-המפעלים" — כ"משמרהארץ" — בנוי על התנדבות, אלא שאנשיו נמנים כולם על חבר עובדי-המפעל. הם חייבים להגן על מפעל זה, בין כפרטים-מזויינים ובין במסגרת יחידותיהם המאורגנות ארגון צבאי; חברי "המשמר" (גם בהיותם במדים

ומוזיינים) מוסיפים להיחשב כעובדי המפעל. הקטנה שביחידות, בהן מאורגנים עובדי מפעל, היא הכיתה, אשר אם היא אחת במפעל מסויים, יכולה היא להגיע גם עד ל-20 איש; מ"ז עד 6 כיתות מהוות מחלקה, ואילו 2-6 מחלקות מצטרפות מבחינה מנהלתית בעיקר — לפלוגה. ב"מפעלים שפזורים עובדיהם גדול (פועלי קו מסילת-הברזל ושומריהם, חלק של עובדי הדואר והטלגרף), מצורף "איש-המשמר" הבודד אל היחידה הקרובה ביותר.

ברשת מסילות-הברזל, למשל, כל מחוז-מסילות יש לו "מפקד-משמר" משלו, המנצח על כל יחידות "משמר-המפעלים" ה"מסילתי", והמפקד הראשי שעל כולם הוא חבר בהנהלת מסילת-הברזל המרכזית של שבדיה. חבר המפקדים הגבוהים של המשמר "מסילות-הברזל" (אם נמשיך בדוגמא זו עד הסוף), מתמנים ע"י ראש "משמר-הארץ" השבדי, לפי הצעות הנהלת מסיה"ב. בכל ענין צבאי — ציוד, אימון וכיוצא בזה — נתון "משמר-המפעלים" למרות שלטונות הצבא המקומיים; אין אנשי "משמר-המפעלים" רשאים להשתייך אותו זמן לחברי "משמר-הארץ" הכללי.

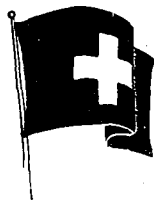
המדים והזיון — כב"משמר-הארץ". סיימן מיוחד מציינ את שייכותם ל"משמר-המפעלים". בהתאם למידת אימונם הצבאי הקודם — על אנשי "המשמר" לעבור מע-

רכת אימונים (צבאית-כללית וגם מיוחדת לתנאי שירותם)ם ולתפקידי-מגן אינדיבידואליים) משך 20 עד 50 שעות. תרגילי שדה וקורסים — בדומה לאלה שב"משמר-הארץ" — נערכים בעתות-החופשה. לשם שמירה על כושר-הקליעה וטיפוחו מקיימים שיתוף מהודק עם אגודות-הקלעים המקומיות. לרשות הקורסים לאנשי-הסגל ולהשתלמות מיוחדת, עומדת "אסכולת-הקרב" ה"מרכזית של "משמר-הארץ" השבדי. אנשי "המשמר" זכאים, תמורת הזמן שהם מקדישים לאימון ולשירות, לכל תשלומי השכר והתגמולים שהיו מגיעים להם אילו עסקו אותה שעה בעבודתם; הוא הדין לגבי השתתפות בקורסים ואולפנים. בעד תרגול הנוטל למעלה משלוש שעות מזמנם החפשי ניתנת להם תמורה בצורת ימי-חופשה.

יש בכל אלה כמה פרטים מאלפים, אף לגבי ארצות שתנאיהן שונים בהרבה מאלה של שבדיה. הצרכים המתהווים שם, בראש-וראשונה, ע"י גודל המרחקים ופיזור הישרים — בינם — יתכן שיהווה במקומות אחרים ע"י מצבים פוליטיים פנימיים, הרכב האוכלוסיה, קרבת הסכנות למפעלים מסוימים וקשייה-קשר אתם.

ואשר לדריכות-המגן הכללית בסקנדינביה — אין צורך להוסיף על ידיעה זו פירושים; היא מדברת עבד עצמה.

סחר-נשק בשוויצריה

בשוויצריה הקטנה, שמה זה כמה דורות, נתונה — פרט לדברים שב"תאות" דעת" ועיון — אך ורק לבעיות הגנתה הפני-

מית, מוצגת עתה, באופן אקטואלי למדי, גם שאלת מכירת-הנשק לארצות-הרוץ. אפשר שדבר זה היה ראוי פחות לציון לולא היה לשאלה זו אופי רחב יותר, שאינה רק "שוויצרית" כלל וכלל, ואף לא של "המדינות הקטנות" בלבד. אדרבה, עיקר

הענין בדוגמה שלפנינו הוא דוקא בגילוי קפיצים חיוניים במשק-המגן של ארצות קטנות. בשוויצריה מתנהלת הסכרה — בראש-וראשונה מצד חוגי-הצבא, וכמובן גם מצד אלה המעוניינים בתעשיות בעלות צביון צבאי — להסרתן, או להקלתן, של התקנות הקיימות, המגבילות עד מאוד את זכותן של יצרנים שווייצריים למכור "סחורות שהן בגדר נשק או תחמושת, חמרי-נפץ וציוד-מלחמה אחר, או חלקיו" — ללקוחות-חוץ. תקנות אלו הוטלו בספטמבר 1944.

דהיינו — ברגע כשצבאות בעלי-הברית הגיעו שוב אל גבול-המערב של שווייצריה — ונראה היה לממשלתה כי מוטב לשים קץ למכירת סחורות מהסוגים הנ"ל למשק-המלחמה הגרמני: בסוף 1945, עם בוא השלום, בוטלו התקנות; אך ביוני 1946 הונהגו שוב — אמנם, בהיקף מצומצם יותר (נשק, תחמושת וחלקיה, חמרי-נפץ ואמצעי-תבערה), היינו — לא נכללו באיסור סוגים רבים של רכב צבאי, למשל, וכיוצא בזה; התקנות נקבעו למשך 6 חודשים — אך מאז מחדשים את תוקפן מדי חצי-שנה. סבורים היו, כי חידוש התקנות נגרם ע"י משלוח ניכר של תחמושת לספרד — אם-כי העברתו דרך איטליה נעשתה באי-שור שלטונות-הכבוש של בעלי-הברית; ויתכן כי הובא כאן בחשבון גם קיום כתובות „בלתי-רצויות" אחרות, ומסוגים אחרים. אמנם, מתקלת-הצבא של הממשלה המרכזית רשאית להתיר, על-יסוד בקשות מבוססות, את יצואו של ציוד-מלחמה מסוגים מסויימים, שהוכללו ברשימה מיוחדת; אך רשימה זו של „היתרים" אינה כוללת כלים בעלי קוטר גדול, ומה חשוב מזה — את טיפוסיה-מבנה החדשים ביותר של כלי-הזין.

וואת לזכור: במציאות נתהווה מצב בעור-לם, בו שליטות שלוש מעצמות אדירות על מקורות האספקה של ציוד צבאי וטכני ב-היקף ניכר כלשהו. והן אף מעוניינות במידה מסוימת, „להיפטר" מעודפים מופרזים של נשק וציוד, ירושת המלחמה. העודפים הללו כבר „סודרו" ברובם, עכ"פ אלה שהיה להם ערך צבאי-ריאלי יותר: — למדינות אמריקה-הדרומית ולסין; לארצות הבלקן ואגן-הדנובה; למדינות צפון-מערב אירופה, ליוון ולממלכות-הערבים. ארצות החסרות הרושת-נשק משלהן, ועם זה אינן מוצאות „הבנה הדדית" עם אחד משלושת בעלי-המקורות-עשויות „לרעוב" לאמצעי-מגן. ועוד: אלה המקבלים את נשקם בקביעות מידי מעצמה חרשתית אדירה — עלולים להימצא תלויים בה לגמרי באספקת תחמושתם. ביחוד ברגעי משבר.

נימוקים אלה לטיפוח ייצור-נשק עצמי מובנים מאליהם, אך בשווייצריה נשמעת טענה שכל עיקרה מופנה לבחינה נוספת של אותו ענין: לא זו בלבד שאין המעי-צמות נוטות עתה, כידוע, להתיר יצוא של טיפוסיה-הזין החדשים ביותר למדינות הקטנות, אלא שעצם הקמתה של תעשיית-נשק עצמית — ביצועה קשה פי-כמה, ואולי אינו אפשרי כלל בלעדי ארץ! שכן המדינות צרות-החוף-לארץ! שכן המדינות הקטנות זקוקות אמנם, אולי עוד יותר מן המעצמות הגדולות, לציוד צבאי משותף: אך זו רעה חולה, שאינן קונות אותו לפי טבע הדברים אלא בכמויות מוגבלות. נמצא, כי כדי שתוכל תעשיית נשק עצמית מסוג כזה להתקיים, בלי לערער יתר מדי את שווייץ-המשקל של תקציב-המדינה הצנוע — עליה למכור חלק מתוצרתה לחו"ל. רק על „השבון" רכישות זרות ניתן למדינה לא-גדולה לקיים בתוכה ענפי תעשיית-נשק מפותחים, בעלי יומה, המרבים בניסיונות ושכלול תמידי, שבלעדיהם אין בתקופתנו כל ערך ממשי לחרושת-זין; ורק בתנאי זה יתכנו מפעלים בהיקף מספיק, שיוכלו לספק, במקרה מלחמה, את צרכי המדינה, העולים אותה שעה ומגיעים פתאום לשיא לא-נודע בימי-שלום. כזה הוא המצב במדינות הקטנות, וגם במדינות גדולות-יותר, כשהן מקיימות רק צבא קטן מאוד (כשם שהיה בארצות-הברית עד למלחמת-העולם האחרונה).

אכן, גם במדינה כשבריה ציין מינסטר-ההגנה את ההכרח ביצוא-הנשק: גם מהבחינה שצוינה לעיל, וגם בשל הצורך „להישאר בתוך ענייניה" של התפתחות הנשק ולצעוד בענין זה יחד עם ארצות אחרות. אף נורבגיה ודנמרק אינן מסתפקות בהקמת צבאותיהן על בסיס איתן יותר (בחלקן — בהדרכה וציוד בריטיים). אלא גם דואגות לריוח מפעלי תעשיית-הנשק על פני הארץ, וכן ליצוא-הזין. אפשר, איפוא, כי תותחי-„בופורס" השבדיים ותת-מקלעי „מאדסן" הדניים, יופיעו שוב בשוקי-הנשק העולמיים.

של נשק — וודאי הכוונה לנשק רקטי — מסוגם של ה„בווקה“ וה„פיאט“ — או אף „משושה־הקנים“ הגרמני וה„קטיושה“ הרר־סית, שהם־הם (יחד עם ה„קנה־ללא־רתע“ האמריקאי החדש) עלולים להקנות גם לחילו של עם קטן כושר־עמידה וכוח־מחץ מוגברים, שלא ידעום בעבר.

שויצריה עצמה מילאה כבר בעבר גם תפקידים „חלוציים“ ביצואם והפצתם של כלי־נשק חדישים, הסוללים דרך לעצמם. זכור, כי עוד בשעת קרבות־שאנחאי שברא־שית שנות־העשרים שוגרו לממשלת־סין משלוחי „אקדחי־מכונה“ שווייצריים חדישים, דהיינו — תת־מקלעים. גם עתה מדגישים שם ביחוד את ההכרח בטיפוח „סוגים חדישים“

„המחסום האינטרטנגי“ — תורכיה

בתורכיה אין, כביון, התנגדות מונית פני־מית המשתקת אחוז גדול של צבא־המדינה על כן אפשר להם, למחשבי תכניות אינטר־טניות נרחבות שמעבר־לימים, ליחס לצבא התורכי תפקיד שומר (ומשמר) נכבד, ביחוד — בקירבת ה„מצרים“ ובאיזורי־ההרים של מזרח־אנטוליה וכורדיסטאן.

הידיעה השניה, שמשלימה תמונה זו, מתחסת להסכם שבין ממשלת תורכיה לבין חברות אמריקאיות (ואסטינגהאוז וואיט) בדבר הקמת שדות־תעופה חדשים במדינתה, והרחבתם ושיפורם של שדות־התעופה הקיימים בהתאם לטכניקה החדשה, עד כדי יכור לת לשמש אף את הגדולים שבמטו־סיים.

ההוצאות הכרוכות בדבר תעלינה עד כדי 43 מיליון לירה תורכית (קרוב ל־4 מיליון ל"ש), משך 5 שנים; כ־4 מיליון דולר יוספקו ע"י הבנק „אכסאימפורט“ האמריקאי־ממשל־תי, והשאר — במטבעות חוץ — ע"י ממשלת תורכיה, שדה־התעופה החדש הראשון יוקם ליד אנקרה, זה שליד קושטא (ביאשיל־יבנה ליד עדנה (בקיליקיה, לא רחוק מגבול סוריה). שלושה מקומות אלה מסמנים קור־אלכסון העובר על פני תורכיה (מצפון־מערב לדרום־מזרח) והעתיד, כנראה, לשמש מעין „ציר“ בפיתוחה האזרחי — יחד עם כמה בסיסים שבחוף אנטוליה המערבי, מול הים האגאי. ברור מאליו, שהגשמת תכנית כזו של רשת איירו־דרומים לצרכי ה„גדולים“

מצב הדברים בחבל „המחסום האינטרטנגי“ שבין הים־השחור ליב־התיכון (במידה ש„מח־סום“ כזה קיים. במציאות ולא נפרץ למעשה, במציאות הגיאוגרפית־אינטרטנגית מאז נתגבשו ומפותהו ועמדתן של בולגריה, יו־גוסלביה ואלבניה) יתכן שהוא מתבלט ביותר ע"י שתי ידיעות קצרות שבאו בעתונות במפורד, בחדשים האחרונים.

האחת אומרת, כי ועדת־התקציב של „הא־סיפה הלאומית הגדולה“ (הקאמוטאי) — הוא הפרלמנט התורכי) אישרה באופן דחוף הקצבה שלא מן המניין של 119 מיליון לירות תורכיות (כ־10 מיליון ל"ש) לצרכי ההגנה הלאומית. דהיפוטו של אישור הקצבה זו נזמקה ע"י „הוטר־האפשרות לצמצם את היקף הכוחות המוחזקים עתה בשירות מוזין בפועל“. כידוע, עולה עתה עצמתו של הצבא התורכי — שחלק גדול מהרזרבות שלו מו־סיפות להיות מְגויסות מזה כמה שנים, והוא מקדיש לקראת לדגל את ה־מתזורים העומדים להתחיל — פישלושה לפחות מהמקובל במדינה בעלת אוכלוסיה כשל תורכיה, בלי לדבר כבר על מעמדה הכלכלי ויכולתה הכספית.

מבחינות אלו יש מעין הקבלת מגמות, לגבי היקף כוחות־הצבא של תורכיה לאלו של יוון, שאף היא כבר עברה על עצמת־גייסות כפולה לעומת תקן־שלום, ועוד ממשיכה בהוספת יחידות וגייסים; אמנם,

שבמטוסים", שאינה נובעת ודאי מצר-
 כיה המקומיים של תורכיה (ואף לא מצרכי-
 קוימערבר אויריים איזה שהם, אשר, לפי
 מצבה הגיאוגרפי של הארץ, אינם נמשכים
 לקביעת נתיבות-הטיס שלהם דרכה) מותנית

לדרכי הסיוע האמריקאי לתורכיה

רקע למצבה הצבאי ה-
 אוביקטיבי של תורכיה
 היו כל הקיץ האחרון
 בירוריהן של שלוש
 המשלחות האמרי-
 קאיות השוהות בה —
 הצבאית, הציית והאזרית — לקביעת הד-
 רכים, כיצד להשתמש באופן התכליתי ביו-
 תר בעזרה בת מאת מיליון הדולר שהוקצבה
 לתורכיה ע"י ארה"ב, ובו בזמן להניח את
 היסוד להידוש פניה של ההגנה הלאומית ה-
 תורכית". לפי הגנ' אוליבר, העומד בראש
 המשלחות, "הדברים אשר להם זקוק צבא-
 תורכיה באופן הדחוף ביותר הם ציוד מל-
 חמה חדיש ואמצעי תחבורה וקשר משוכללים
 יותר"; אפיניית (ומאלפת גם לגבי מקומות
 ומצבים אחרים) היא הערתו של כתב "טיימס"
 בקושטא: "ודאי שהמחיר לפיו ימכר
 ציוד המלחמה לתורכיה יהיה נמוך ככל-
 האפשר, באופן שערכו הממשי של הסיוע
 הניתן לתורכיה יעלה הרבה על הסכום הרש-
 מי של מאה מיליון דולר; עם זה ברור הדבר
 כי איאפשר יהיה לספק את כל צרכיה של

ביכולתו של הצבא התורכי (ראה לעיל) להגן
 על שטח ה"ציר" הנ"ל לפחות משך פרק-זמן
 מסוים. נמצא ששני הגורמים אחוזים ושלובים
 זה בזה.

הגנת תורכיה במסגרת העזרה שנקבעה ע"י
 הקונגרס. על כן ייקבע "סדר-העדפה" של
 צרכים, באופן שהגנתה של תורכיה יוענק
 מסד חדיש, ואלו קמשלות תורכיה וארה"ב
 ימשיכו בחיפוש אמצעים לביצוע התכנית
 הנרחבת ע"י השגת סיוע נוסף, כמלוות או
 כאשראי, שיצורף לתקציבה של תורכיה".
 כאמור, יש בהערות אלו כדי להאיר עינים
 לגבי הנוהג הנקוט במסודות הצבא המרכ-
 זיים באמריקה ביחס לתכניות-סיוע הנראות
 להם מבחינה אמריקאית איסטרטגית. וגם
 מבחינה זו מן הראוי לעקוב בעינים פקוחות
 אחר כל ידיעה, מפורשת או נרמזה, על עזרה
 אמריקאית לאחת מארצות המזרח-ה-
 תיכון, (קרי המדינות הערביות) היום או
 בחר — אם כי ייתכן, כי אותה יד תמצא לה
 בחבל-עולם זה כתובות נוספות, קיימות או
 העומדות לקום; וכן יש ללמוד מהן, כי העז-
 רה האמריקאית הנוכחית לתורכיה היא כו-
 לה איסטרטגית מובהקת — ואילו לשיפור
 מצבה הכלכלי תצטרך תורכיה לחפש
 מקורות נוספים, ודאי שוב מאותו מעינה-
 רכה הגדול שמעבר לאוקיינוס.

"חיל-צבא שחור" גם לבריטניה?

גליה, מפסידה מקורות עצומים של כוח-
 אדם" ע"י כך שהיא ממשיכה בנוהג שלה
 מלפני המלחמה ואינה מרבה להשתמש ב-
 גייסות אפריקאיים. אין הוא גורס כי אפשר
 להשתמש בהם לשרות-כיבוש
 (כוונתו, כנראה, לגרמניה, — שאין לפגוע
 בהרגשות אוכלוסייתה), אולם יש לקיים קור-
 פוס-צבא גדול הן במערב-אפריקה (המרכז-
 ניגריה) והן במזרח (המרכז — קאניה-
 טנגאניקה), בעצמת 100 אלף איש בערך

המשבר של כוח-האדם
 בבריטניה, ההסתלקות
 מהודו, העתקת מרכז-
 הכובד של הקיסרות ל-
 שטחים אפריקאיים, —
 כל אלה מצאו את ביטויים בדיוני-בית
 הנבחרים הבריטי, בראשית אוגוסט, על שא-
 לת ניצולם של מקורות אפריקאיים שבביל
 צבא בריטי קולוניאלי גדול.
 הבריגדיר מאקאסון (שמרן) טען, כי אנ-

כ"א. בתכניתו הוא רואה לפניו חיל-צבא אפריקאי גדול, שמיינומו השירות בו — שלוש שנים, וששה חדשים יוקדשו לאימוץ-מקצוע לחייל, לפני היציאה לחייל-אורחים. לעומתו ענה צירי-הפועלים ריסויליאמס, כי אחד מגורמי הכשלון במלאכה היה חוסר-ההישענות על הילידים (סוגיה סבוכה, שאינה דומה כלל לשאלות המתעוררות באפריקה, ומוכיחה יותר את פרשת ההרמת מאמץ-המלחמה העברי ע"י השלטון בא"י — המער). בקר-מחשבה זה תמכו עוד מספר צירים, — שמרנים ופועלים. נמצא שמרן שאמר, כי יש לכוון איסטרטגיה אפריקאית רבתי, וזו ודאי תזכה לפרשת-שירות גאה ורב-תהילה, בדומה לזו שהיתה לצבא-הודו, מיסודם של הבריטים. ואם גם לא נשמעו בין הצירים הדים נוספים להשוואה זו, שהיא בעצם תוצאה הכרחית של חיסול הצבא הודי כחיל-מילואים קיסרי לאגן האוקיינוס ההודי ולחזית "ים-תיכונית" או "מזרח-תיכונית", — הרי הספיקו כבר סופרים צבאיים לטפל בשאלת ניצולו של סגל-הקצינים הגדול, המתפנה עתה משירותו בחטיבות ההודיות, ובצורך הצלתו מהתפוררות ואבדן — עלידי העסקתו בצבא אפריקאי גדול שיש להקים וששבשילו יצ"ח ביותר. אכן, לא ניתן ביטוי לדבר, אך מאחרי כל הנאומים הסתתרה ודאי גם מחשבת-הלואי, כי צבא-כושים (פרט, אולי, לסודן המוסלמית) אינו עשוי, למשך הדורות הקרובים, להעלות אותן הבעיות הקשות של הכרה לאומית-עצמית, שהעיבו לאחרונה במקצת על זוהר תהילת-הקרב של הצבא ההודי ויחסיו הגומלין בינו לבין הקצינות הבריטיות. מבחינה רחבה יותר ציין צירי-פועלים פרוגרסיבי, וילקס, את החובה לראות את תפקיד

הכוחות הקולוניאליים לאור צרכיה החדשים של ההגנה הקיסרותית, דהיינו — העתקת רבות, מזירות-הקרב האפשריות לאיזורים טרופיים, או מדבריים-הרריים מרוחקים ושוממים-למחצה, והספק הקיים לגבי האפשרות של תגבורת מהירה מתוך המטרופולין-הנתקפת. לכך הוסיף והעיר השמרן מיור לגה-בורק, כי אם לא תערוך המועצה-הכלכלית-למושבות התכנית כוללת להגנה, ביחוד לפיזור התעשייה על פני הקהילה והקיסרות הבריטית — לא תצליח לעשות את המוטל עליה. וברורים הדברים למביני שפת-האיסטרטגיה של "התקופה האטומית". יש למר, בדרך-כלל, כי מגמת הדיון הלמה את התכניות הבריטיות הנוכחיות באפריקה (ראה את המאמר "האיסטרטגיה הבריטית ה"תור-אטומית" — ואפ"ר יקה" מאת הבריג. ג. ס. ברונסקיל, ב"מערכות", חוב' ל"ח). אם צרפת החליטה, בשעתו, לקיים את קיסרותה בצפונה ובמערבה של אפריקה בכוחו של "חיל-הצבא השחור" (L'Armée Noire) שנועד לו, אגב, שימוש גם מחוץ לאותה יבשת. — הרי בא עתה תורה של אנגליה ללכת בעקבותיה — על אף כל הספקות והמעצורים, הבאים בין השאר מהתנגדותה המושרשת של דרום-אפריקה (ורודסיה) להקמת צבא כושי גדול, בשל טעמים מדיניים ובסחונניים-פנימיים. אמנם, סיכומו של סגן-המיניסטר ב"סיום הויכוח היה סתמי לחלוטין, אך אעפ"י כן עשויה ההתפתחות האוביקטיבית להפוך את בריטניה למדינה כושית-צבאית גדולה — על פני כל ה"חזית" של סהרה, סודן, חופי ים-סוף והאוקיינוס ההודי, ובמרכז-הבסיסים שבעומק המערך הבריטי האיסטרטגי, באפריקה ובמזרח.